

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

แนวคิดเรื่องปุพเพสันนิวาสนิพุทธศาสนาเถรวาท

ผู้เขียน

นางสาวชลธิชา คมขำ

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร.สมหวัง	แก้วสุฟอง	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.พิสิฏฐ์	โคตรสุโพธิ์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.วิโรจน์	อินทนนท์	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดเรื่องปุพเพสันนิวาสนิพุทธศาสนาเถรวาท โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยอยู่ที่การศึกษาวิเคราะห์ในด้านความหมาย ปัจจัยที่เกื้อหนุนให้เกิดปุพเพสันนิวาสนิ คุณค่าและความหมายของชีวิต ในเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับตัวเอง มนุษย์กับสังคม มนุษย์กับสรรพสิ่ง และการปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดเรื่องปุพเพสันนิวาสนิ ตามความหมายโดยรูปศัพท์ หมายถึง การเคยอยู่ร่วมกันมาแต่กาลก่อน เช่น เคยเป็นพ่อแม่ลูก พี่น้อง มิตรสหาย สามิภรรยา เป็นการอยู่ร่วมกันมาในอดีตชาติ ดังนั้นแนวคิดนี้จึงอยู่บนพื้นฐานความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด หรือสังสารวัฏในพุทธศาสนาเถรวาท ซึ่งปรากฏในพระธรรมคำสอน และคัมภีร์ต่าง ๆ ทางพุทธศาสนาเช่น ในชาดกต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องราวในอดีตชาติของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นผลมาจากการบรรลุญาณที่เรียกว่า ปุพเพนิวาสานุสติญาณ เป็นความรู้ระลึกชาติหนหลังของพระพุทธเจ้า ซึ่งพระพุทธองค์ได้ทรงเวียนว่ายตายเกิดมาแล้วจนนับไม่ถ้วน และเนื่องมาจากการที่มีการเวียนว่ายตายเกิดข้ามภพชาติวนเวียนอยู่ในวัฏสงสาร จึงทำให้ปัจเจกบุคคลต่างก็มีอดีตชาติ ต่างมีปุพพกรรม และมีปุพเพสันนิวาสนิร่วมกันมาแล้วนับชาติไม่ถ้วน การเวียนว่ายตายเกิดนั้นเกิดจากเหตุและปัจจัย อันมีจิตที่มีวิชชาเป็นเหตุ ซึ่งอธิบายได้ตามหลักปฏิจาสุมุขบาท เมื่อบุคคลยังมีวิชชา ก็ย่อมต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพภูมิต่าง ๆ อย่างไม่มีสิ้นสุด

เนื่องจากการที่ได้เกิดในภพภูมิใดก็ตาม เป็นผลมาจากการหนุนส่งของปุพพกรรมของมนุษย์เอง ทำให้จิตไปเกิดในภพภูมิต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ทุกคติภูมิ หรือสุคติภูมิก็ตาม พบว่ามีการกลับชาติจากมนุษย์เป็นสัตว์ สัตว์เป็นมนุษย์ มนุษย์เป็นเทวดา เทวดาเป็นมนุษย์ เทวดาเป็นเดรัจฉาน และเดรัจฉานเป็น

เทวดา เป็นต้น หากแต่มนุษย์สามารถที่จะกำหนดชีวิตหรืออนาคตชาติของตนได้ กล่าวได้ว่ามนุษย์สามารถเลือกชีวิตได้จากการกระทำในปัจจุบันชาติของตน และเข้าใจปัจจุบันชาติก็เป็นผลจากการที่เราได้เลือกแล้วจากอดีตชาตินั่นเอง ดังนั้น ความหมายในตัวเองของมนุษย์นั้นจึงมิได้เป็นไปเพื่อชาตินี้ชาติเดียว หากแต่เป็นการปลดปล่อยอดีต และสร้างสรรค์อนาคตมากกว่า

ดังนั้น การพบเจอกันในปัจจุบันชาติ จึงเป็นผลมาจาก ปุพเพสันนิวาส เนื่องจากมนุษย์ต่างก็มีบุพพกรรมที่เคยกระทำมาและกระทำร่วมกันกับปัจเจกบุคคลอื่น ๆ เมื่อธรรมชาติของมนุษย์ คือผู้รักสุขเกลียดทุกข์ ดังนั้นเป้าหมายของสังคมมนุษย์คือความสุขร่วมกัน และตระหนักถึงคุณค่าของผู้ใกล้ชิดรวมทั้งสรรพสิ่ง เช่น สัตว์เครื่องจัน ในฐานะผู้ร่วมวิญญูสงสารร่วมกัน ต่างเคยอยู่ร่วมกันมาแต่กาลก่อน เคยมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะต่าง ๆ เช่น เคยเป็นพ่อแม่ เคยเป็นญาติพี่น้อง เคยเป็นมิตรสหายกันร่วมกันมาแล้วทั้งสิ้น และอาจจะอยู่ร่วมกันในภพชาติต่อไปตราบที่จิตยังมีวิชา ก็ยังคงมีการเวียนว่ายตายเกิด และพบเจอกันต่อไปในวิญญูสงสารนี้อย่างไม่มีจบสิ้น จนกว่าจะบรรลุนิพพาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title The Concept of PUBBESANNIVASA in Theravada Buddhism

Author Ms. Chonthicha Khomkham

Degree Master of Arts (Philosophy)

Thesis Advisory Committee

Lect. Dr. Somwang Kaewsufong Chairperson

Lect. Dr. Phisit Kotsupho Member

Lect. Dr. Viroj Inthanon Member

ABSTRACT

The aim of the thesis is to study the concept of PUBBESANNIVASA in Theravada Buddhism. The scope is to analyze the meaning, supportive factors, value and the meaning of life arising from bilateral interaction between man and everything such as himself, society, animal and his environment in daily life.

From the study, it was found that PUBBESANNIVASA in literature means living together in past lives as family, lovers or friends. Particularly past lives of the Lord Buddha with others were revealed in many of Buddhist canons, Jataka for example. Revelation of PUBBESANNIVASA comes to the Lord Buddha by attainment of Pubbenivasanussatiñāna in the time of getting enlightenment by recounting his countless previous lives as well as others. The truth of life was revealed: due to rebirth, all beings have to deal with in the countless numbers cycles of rebirths. Each individual had been reborn since long ago, and has to proceed in that process as long as the hindrance of proceeding, ignorance (Avijja), has still not yet been eliminated.

According to Buddhist principle, there is equal chance to be born in any world, whether a place of suffering or happiness. Man can be reborn in the animal kingdom and vice versa, man can be reborn in the forum of angels and, likewise, angels can be reborn in the forum of creatures. All proceeding depends on the Law of Karma. However, rebirth in human form is a blessing. The form of the human being is the only one that was bestowed with the capacity and privilege of terming their

own future lives and the next life. That is, if man does good deeds with the right understanding in the present, he will be born in the better world directly. Logically, the present live is the consequence of the past life and the future or next life is the consequence of past and present life. So, the meaning of life is not only about doing good in the present, but is also purification of the past as well as for creating future well being.

Therefore, living together in the present is the consequence of being socialized together in past lives. From the innermost, all beings love happiness but hate suffering so the highest aim of living together is happiness and sharing happiness, Sharing happiness means living together without discrimination or classification, based on gender or any other kind of arbitrary, and realizing that all beings, man as well as animal, are taking part in the circle of rebirth that we call SAMSARA. We have all been related to each other throughout countless numbers of past lives. All of us, as long as our mind still contain ignorance, are prolonging the continuation of rebirth and will meet each other in this countless circle of rebirth until NIBBANA is finally reached.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved